

3.

Az ifjútörökök felhívása Európához 1911. szeptember 30.⁷¹

Az „Egység és Haladás” Bizottsága, mely immáron három éve, a hadsereg és a nemzet hathatós összefogásának hála, sikerrel döntötte meg a zsarnokság gyászos uralmát s azt a szabadság uralmával váltotta fel,⁷² felhívja a civilizált Európa közvéleményének figyelmét, mely bizonyára nem marad közömbös azzal a bűnténnyel szemben, melyet Törökország ellenében elkövettek. A Bizottság Európa pártatlan és méltányos döntéséhez folyamodik, s nyugodtan várja az európai közvélemény ítéletét, meggyőződve arról, hogy határozottan neki adnak majd igazat, mert egyes egyedül azon munkálkodott, hogy Törökországot a fejlődés útjára vezesse, így szolgálva általában a civilizációt.

Az Alkotmány első napjaitól kezdve az európai nemzetek tapsoltak kezdeményezéseinkhez és tetteinkhez, de azok, akik a leginkább csodáltak bennünket, több rablást közömbösen szemléltek, melynek áldozataivá váltunk.⁷³

Minden alkalommal, hogy bennünket megraboltak, a hivatalos Európától a vigasztalás üres szavain kívül semmit sem kaptunk. A legutóbbi rablás, mellyel bennünket megfenyegettek, fájdalmas megrázkódtatás számunkra, s ugyanakkor jelzés is arról, mit várhatunk a hivatalos Európától.

Az Alkotmány kikiáltásának másnapján véglegesen elszakítottak tőlünk két tartományt,⁷⁴ egy egészen addig vazallus állam függetlenedett tőlünk,⁷⁵ s cserébe csak egyszerű vigasztalást kaptunk. Abban a reményben nyugodtunk bele ezekbe a rablásokba, hogy ezek

⁷¹ In: *Histoire de la guerre italo-turque 1911-1912. Par un témoin.* Berger-Levrault, Paris-Nancy, 1912, pp. 27-29.

⁷² 1908 júliusáról van szó.

⁷³ 1908. július 24-én az ifjútörök hatalomátvétel hatására II. Abdul Hamid ismét kihirdeti az 1876-os oszmán alkotmányt, melyet korábban, 1878-ban ugyanő függesztett fel.

⁷⁴ Bosznia és Hercegovina annexióját a Monarchia 1908. október 6-án jelenti be.

⁷⁵ Bulgária 1908. október 7-én kiáltja ki függetlenségét.

voltak a hivatalos Európa utolsó igazságtalanságai velünk szemben, az utolsó csapás, melyet az oszmán birodalom integritására mértek. De mintha a megpróbáltatásokból nem lenne elég, felvetődött a krétai kérdés, kegyetlen megsértéseként az oszmán méltóságnak, s béklyóként csatolódott lábunkra.⁷⁶ Európa süket maradt felhívásainkra.

A nemzeti méltóságunkra mért e három nagy csapás elég volt ahhoz, hogy megingassa az oszmán nép új rendszerbe vetett bizalmát. S valóban, az oszmán lakosság egy része úgy hitte, a régi rend jobban védte területi integritásunkat, mint mi. A Bizottság arra törekszik, hogy kimutassa, ez a letűnt rendszer gyászos öröksége volt, s úgy véli, ez sikerül neki.

De az újabb rablás, mely bennünket fenyeget, minden határon túlmegy. Olaszország megtámadott egy hozzánk hűséges tartományt, bombázza kikötőinket, elfogja hajóinkat. Miért ez a szörnyű tett, ez a hitvány agresszió, az ököljog e diadala? Hagyjuk, hadd döntsön az európai közvélemény Olaszország e tetteiről.

Olaszország természetesen küldött nekünk egy ultimátumot, de ez az ultimátum így összegezhető: „Én, Olaszország, Tripolitániát akarom. Te, Törökország, takarodj onnét.”

Ultimátumában Olaszország egyebek mellett azzal vádol bennünket, hogy hiányolja Tripolitániában humanitárius és civilizátori misszióinkat. Ez, s ebben egyet kell értenünk, mindenféleképpen eredeti *casus belli*. Éppen Olaszország, mely most követett el egy barbár cselekedetet, tett erőszakot a civilizáción, vádol bennünket az emberiség és a civilizáció hiányával? A történelem ítélőszéke dönt és ítél majd Olaszország és az oszmán nemzetet sértő hangnemben fogant ultimátuma felett.

Olaszország emellett sérelmezte velünk szemben Tripolitánia szellemi elmaradottságát. De ki nem tudja, hogy a civilizációban minden relatív? Szicília intellektuálisan ugyancsak elmaradt. Jogossá tehetne ez például egy inváziót Anglia részéről?

Ami pedig az ultimátum egyéb érveit illeti, például Olaszország és

⁷⁶ A krétai kérdés alapja az, hogy Görögország igényt formál a szigetre, a krétaiak ugyanúgy kiállnak az anyaországgal való egyesülés mellett; mindez a múlt században a két ország közti háborúhoz, Krétán pedig vissza-visszatérő lázadásokhoz vezetett.

Tripolitánia szomszédos helyzetét illetően, ezek egyszerűen nevetségesek: Olaszország Ausztria szomszédja is; ez maga után vonja-e, hogy Ausztria rátegye a kezét Olaszországra?

Olaszország agressziójára, mely bírja a hivatalos Európa hallgatólagos támogatását, nincs bocsánat. Tripolitánia a mi tartományunk, velünk van, s hogy azt tőlünk erővel akarja elszakítani, Olaszország hitvány cselekedetet követ el, s a közvélemény elítéli. Annál is inkább elítéli, mert ezt téve a szabadság azon rendszerére akart csapást mérni, melyet mi valósítottunk meg, s azzal fenyeget, hogy lángba borítja a Balkánt.⁷⁷

Kétségtelenül, Olaszország tévedett ellenállásunk erejét illetően. A bennünket ért agresszió hírére minden oszmán megmozdult méltatlankodásában.

Törökország tudna megtorló intézkedéseket foganatosítani, de megelégszik azzal, hogy az emberi jogoknak megfelelően cselekszik. Mindazonáltal nem teszi le a fegyvert, csak ha a dolgok megelőző állapota helyreáll. Valóban, egy nemzet elhullhat a harcban, de soha nem szabad belenyugodnia, hogy nyomorúságosan öngyilkosságot kövessen el.

Az oszmán nemzet, erejének tudatában és bizván igazában és a népek immanens igazságában, Európa civilizált véleményéhez fordul, attól erkölcsi támogatást kérve. Előre is meg vagyunk győződve arról, hogy a támogatás nem válik hátrányunkra, s hogy mindenki, aki velünk egyetértésben tiszteli az emberiség és a civilizáció alapelveit, elítéli és megbélyegzi Olaszország brutális és példa nélküli eljárását, mely önmagát civilizálnak próbálja feltüntetni, de melynek viselkedése az ellenkezőjét tanúsította.

⁷⁷ Tény, hogy az olasz-török háború jelentős lökést adott a balkáni államok egymás közti szövetségének létrehozásához.